

Beslutningsforslag nr. B 34

Folketinget 2015-16

Fremsat den 20. november 2015 af Pernille Skipper (EL), Stine Brix (EL), Maria Reumert Gjerding (EL) og Finn Sørensen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om en bedre indsats for voldtægts ofre

Folketinget pålægger regeringen i indeværende folketingsår at ændre lovgivningen, så ofre for voldtægt sikres en bedre og mere hensynsfuld behandling. Dette skal ske gennem:

- uddannelse af særlige bistandsadvokater, som skal tilkaldes ved alle anmeldelser om seksualforbrydelser,
- uddannelse og efteruddannelse af polititjenestemænd i passende modtagelse og behandling af ofre for seksualforbrydelser samt samling af efterforskningen i særlige enheder,
- en tilbundsående undersøgelse af, hvordan man kan sikre, at et flertal af voldtægtsanmeldelser bliver pådømt ved retten,
- en afskaffelse af den såkaldte 72-timersregel, som betyder, at kriminalitet skal anmeldes inden for 3 døgn, og
- udarbejdelse af en handlingsplan i samarbejde med social- og indenrigsministeren og undervisnings-, børne- og ligestillingsministeren til forebyggelse af voldtægt.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Alt for mange voldtægter anmeldes aldrig, og alt for mange af de anmeldelser, der foretages, fører aldrig til dom. Som påvist via en aktindsigt søgt af MetroExpress i november 2015, jf. artiklen »Hård kritik: Politiet skjulte hundredvis af voldtægtssager« fra MetroExpres den 12. november 2015, er det desuden et problem, at politiet ikke registrerer voldtægtssager korrekt, således at det officielle tal fejlagtigt er lavere end det egentlige antal anmeldelser.

Det Kriminalpræventive Råd estimerer, at der årligt begås omkring 3.600 voldtægter, hvoraf kun 400 anmeldes, jf. www.dkr.dk/voldtægt. Kun tre ud af ti af de voldtægtssager, der rent faktisk anmeldes, fører til en sag ved retten. Samtidig oplever kvinder stadig, at der ved anmeldelse stilles grundlæggende spørgsmålstejn ved kvindernes påklædning, færden og ageren i situationen. Det er uacceptabelt.

Ved at sikre, at politiet har ressourcer og fagkundskab til at efterforske voldtægtssager til bunds, og ved at styrke ofrenes rettigheder, kan man sikre, at flere skyldige bliver dømt for voldtægt, mens de uskyldige stadig går fri. Vi skal som samfund sætte ind med en langt mere nuanceret indsats for at forhindre voldtægter. En del af denne indsats handler om holdningsændringer og rettigheder til ofrene, og det er derfor en mere kompliceret opgave end blot at hæve strafferammen. Til gengæld virker det.

Årsagerne til de få anmeldelser

At blive udsat for seksuel vold og voldtægt er et voldsomt traume som kan have livslange psykiske konsekvenser.

Ifølge Center for Voldtægts ofre, AAU, føler mange voldtægts ofre stor skyld og skam over hændelsen, uanset om de anmelder forbrydelsen eller ej, jf. »Efter overgreb«, Center for Voldtægts ofre, 2014. Så længe politiet, den offentlige debat og vores medmennesker kan finde på at reagere med mistillid, en undskyldning for gerningspersonens opførsel, eller et lille skævt smil og en hentydning til offerets påklædning, beruselse el.lign., så vil alt for mange kvinder tage forbrydelsen på egne skuldre. Fortællinger om, at kvinder er blevet afhørt ved skranken i receptionen, er blevet spurgt til deres påklædning eller bliver mødt med skepsis fordi de ikke har kæmpet nok fysisk imod, står i direkte modstrid med de særlige hensyn, der er nødvendige at tage, hvis et offer for voldtægt skal turde stå frem i retten. Angsten for ikke at blive troet eller frygten for ikke at kunne gennemføre en retssag er en reel barriere for, at voldtægts ofre anmelder forbrydelsen. Det viser danske undersøgelser, bl.a. fra Center for Voldtægts ofre, jf. »Efter overgreb«, Center for Voldtægts ofre, 2014. Der er derfor behov for at gøre op med de sejllivede sexistiske myter, som dominerer området og den almene debat: Myterne om voldtægt og voldtægts anmeldelse – at kvinder angiveligt foretager mange falske anmeldelser, at de selv kan være ude om det, afhængigt af hvordan de er klædt og hvor de færdes, og at man som kvinde kan sende »forkerte signaler«. Sammenholdes myterne med det faktum, at sager om voldtægt henlægges i syv ud af 10 tilfælde,

og at kun en ud af fem sager fører til domsfældelse, så sender det et stærkt signal til kvinder og piger om, at det ikke nytter at søge hjælp, når man er blevet voldtaget. Det sender også et signal om, at samfundet og det juridiske system ikke respekterer dem som medborgere i et retssamfund.

Bedre modtagelse og behandling hos politiet

Enhedslisten ser det som helt afgørende, at kvinders tillid til politi og retsvæsen genoprettes på dette område. Derfor foreslår Enhedslisten, at polititjenestemænd skal uddannes og efteruddannes til at efterforske seksualforbrydelser og i at give ofrene en passende og støttende modtagelse og politimæssig behandling. Det skal være et særlig element på politiuddannelsen, og alle polititjenestefolk, der tager imod anmeldelser eller arbejder med seksualforbrydelser, skal på sigt igennem efteruddannelse.

Som anbefalet af Statsadvokaten i november 2015, jf. nyheden »Der bliver strammet op på voldtægtssager« fra www.anklagemyndigheden.dk/nyheder den 11. november 2015, skal efterforskningen af voldtægtssager desuden samles i særlige enheder. Formålet er dels at sikre korrekt registrering og samling af ekspertisen, samt at styrke en respektfuld og fagligt funderet »kultur« som basis for tilgangen til voldtægts ofre.

Bistandsadvokater

Derudover skal ofrenes retsstilling styrkes ved at sikre, at der i alle sager, hvor der anmeldes voldtægt, tilkaldes en særlig uddannet bistandsadvokat. Via en vagtordning skal det sikres, at der altid er en særlig uddannet bistandsadvokat til stede under afhøringen som støtte til offeret. Kun hvis offeret udtrykkeligt frabeder sig advokatens tilstedeværelse, efter denne er mødt frem, kan offeret afhøres uden advokat. Advokater skal desuden have specialkurser, der klæder dem på til at fungere som bistandsadvokater for voldtægts ofre.

Afskaffelse af 72-timersreglen

Mange ofre for voldtægter og andre seksualforbrydelser føler stor skyld og skam og har meget svært ved at foretage en anmeldelse. Det kan ofte tage flere dage, uger eller år, før en kvinde er kommet sig så meget, at der er kræfter til at foretage en anmeldelse. Kvinder i voldelige parforhold eller kvinder, der udsættes for andre former for kontaktvoldtægter, kan være endnu længere om det.

Derfor er det uhensigtsmæssigt, at også voldtægter er omfattet af den såkaldte 72-timersregel, som betyder, at anmeldelse skal ske inden for 3 døgn. Det er samtidig urimeligt, at ofres erstatning fra erstatningsnævnet er afhængig heraf. Derfor bør ofre for voldtægter og andre seksualforbrydelser undtages fra denne bestemmelse.

Flere sager skal for retten

Ifølge Amnesty International bliver syv ud af ti anmeldelser om voldtægt henlagt og afsluttet, inden de overhovedet når i retten og kan blive vurderet af en dommer. Over halvdelen af de sager, hvor politiet finder og sigter en gernings-

person, henlægges på grund af manglende beviser – ofte på trods af dokumenterede fysiske skader på ofrets krop.

Kun en ud af fem anmeldte voldtægter ender med, at gerningspersonen kendes skyldig, og der er således stor risiko for straffrihed for voldtægtspersoner i Danmark, jf. »Alt for få danske voldtægtssager bliver afgjort af en dommer i en retssal«, Amnesty International, <https://amnesty.dk/emner/retssikkerhed/voldtægt>.

Derfor foreslås det, at anklagemyndigheden pålægges at gennemføre en tilbundsående undersøgelse af, hvordan dette kan ændres, og at denne samt eventuelle forslag til lovændringer forelægges Folketinget inden sommeren 2016.

Bedre forebyggelse

Voldtægt er en ekstrem krænkelse af en persons krop, køn, seksualitet og selvværd. Der er behov for ikke kun at sikre, at flere gerningspersoner bliver stillet til ansvar, men også for mere forebyggelse. Derfor bør der også udarbejdes

en national handlingsplan til forebyggelse af voldtægt på tværs af Social- og Indenrigsministeriet, Undervisnings-, Børne- og Ligestillingsministeriet og Justitsministeriet. Denne bør indeholde eksempelvis bedre seksualundervisning i folkeskolen med fokus på grænsesætning, oplysningskampanjer og adfærdsændrende tiltag. Udarbejdelse bør desuden ske i samarbejde med de centrale civilsamfundsaktører på området, f.eks. Det Kriminalpræventive Råd, Center for Voldtægtsofre, Sex og Samfund m.fl.

Finansiering

Forslaget omkring særlige bistandsadvokater, uddannelse- og efteruddannelse af polititjenestemænd og gennemførelse af en national handlingsplan vil være forbundet med udgifter. Forslagsstillerne foreslår, at dette kan finansieres gennem eksempelvis afskaffelse af måltal og dertilhørende bonusser i politiet, men forslagsstillerne mener, at dette konkret må være op til en forhandling.

Skriftlig fremsættelse

Pernille Skipper (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en bedre indsats for voldtægts ofre.

(Beslutningsforslag nr. B 34)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.